

Vergaderjaar 2009–2010

31 288

**Hoger Onderwijs-, Onderzoek- en
Wetenschapsbeleid**

27 406

Nota «De kenniseconomie in zicht»

Nr. 84

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETEN-
SCHAP**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 februari 2010

Op 2 oktober 2009 (31 288 en 27 406, nr. 67) heb ik u een Feiten en cijfers publicatie van het Rathenau Instituut toegestuurd met een internationale vergelijking van wetenschapssystemen in een zestal landen, te weten Nederland, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Italië. Het achterliggende Engelstalige rapport, waarop de samenvattende Feiten en cijfers publicatie was gebaseerd, was op dat moment nog niet gereed. Dat is inmiddels wel het geval. Dit achtergrondrapport bied ik u hierbij aan, conform mijn toezegging in de brief van 2 oktober.¹

Het Rathenau Instituut heeft op 12 januari van dit jaar beide publicaties voorzien van een persbericht. Ik wil hierbij kort reageren op de inhoud van beide publicaties.

Het algemene beeld dat uit de publicaties van het Rathenau Instituut oprijft is dat Nederland sinds de jaren negentig in een aantal opzichten een voorlopersrol heeft gespeeld, en soms zelfs een voorbeeld is geweest voor andere landen. Daarbij kan gedacht worden aan een grotere autonomie van de instellingen voor wetenschappelijk onderzoek, de versterking van de intermediaire rol tussen overheid en instituten, structurele samenwerking tussen organisaties, en het systeem van kwaliteitsbeoordeling.

Het Rathenau Instituut wijst tevens op enkele kenmerkende aspecten van het Nederlandse wetenschapsbeleid, zoals weinig regie en prioriteitstelling, een beperkte concurrentie tussen universiteiten en een inhoudelijk diffuse rol van NWO.

Dat de rol van de overheid bij de strategieontwikkeling en planning in Nederland kleiner is dan in andere landen, is een bewuste keuze. Tegen de achtergrond van de waarde die we in Nederland hechten aan de autonomie van instellingen sturen wij liever op afstand, vanuit de gedachte dat de werkvloer (op het niveau van wetenschapsorganisaties en onder-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

zoekers) dat vaak beter zelf kan. Dat geldt ook voor het stellen van nationale prioriteiten. Naast de nationale prioriteiten ICT, genomics en nanotechnologie zijn de verschillende wetenschapsorganisaties mijns inziens voldoende geëquipeerd om prioritaire gebieden aan te wijzen.

Wat betreft de concurrentie tussen onderzoekers, daar is met de Vernieuwingsimpuls al een belangrijke stap in gezet: na verhoging van het overheidsbudget is hiervoor vanaf 2010 structureel 155 miljoen beschikbaar, dat kan worden verdeeld onder de beste onderzoekers, op basis van kwaliteit.

Wat betreft de positie van NWO wil ik volstaan met te verwijzen naar de Kabinetsreactie op de evaluatie van NWO in de Voortgangsrapportage 2008.

Uit verschillende bronnen blijkt dat het wetenschappelijk onderzoek in Nederland van zeer hoog niveau is en dat Nederlandse onderzoekers zeer productief zijn. Wel is zichtbaar dat andere landen hun achterstand aan het inhalen zijn of dat al hebben gedaan – daar werkt de wet van de remmende voorsprong in ons nadeel. Het is daarom wel zaak om naar andere landen te kijken en lessen te trekken uit de ontwikkelingen die zich in andere landen afspelen. In de context van discussies in de EU en bij de OESO is hier voldoende gelegenheid voor.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk